

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Kulturnämnden

Datum:
2025-05-26

Diarienummer:
KTN-2025-00163

Handläggare:
Patric Kiraly

Svar på initiativ från M, C, KD om Kulturlyftet

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

1. **att** anse initiativet besvarat med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Moderaterna har i ett initiativärende daterat den 10 april 2025 lyft frågor kring styrningen av projektet Kulturlyftet 2025–2026, med särskilt fokus på kulturnämndens möjlighet att påverka vilka aktiviteter som genomförs och hur medel fördelas inom projektet. Initiativet pekar också på en oro över att projektets formuleringar inte tillräckligt tydligt betonar kulturens egenvärde.

Beredning

Initiativärendet har beretts inom kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen.

Föredragning

Kulturnämnden beslutade den 20 mars 2025 att godkänna huvudinriktningen för Kulturlyftet. Projektet syftar till att genomföra särskilda kulturinsatser som inte ryms inom ordinarie verksamhet och där behov tidigare identifierats men inte kunnat mötas. Fokus ligger på kulturens roll i samhällsutvecklingen, samverkan, innovation och platsutveckling – i linje med det kulturpolitiska programmets handlingsplan. Dessa perspektiv konkretiseras i fem fokusområden som rör samverkan, stadsutveckling, social hållbarhet, internationalisering samt stärkt stöd till det fria kulturlivet.

Styrningen av projektet följer samma modell som för övrig verksamhet och övriga projektbidrag: nämnden beslutar om mål och ramar, medan förvaltningen ansvarar för genomförande och prioritering av insatser inom dessa ramar. Denna ordning bygger på armlängdsprincipen och kulturnämndens delegations- och arbetsordning.

Förvaltningen delar uppfattningen att kulturens egenvärde är en bärande princip i allt arbete som genomförs inom Kulturlyftet. Förvaltningen välkomnar initiativet som en möjlighet att tydliggöra de styrningsprinciper som tillämpas i projektet och att bidra till fortsatt transparens och dialog i nämnden. Även om projektet i sina syften adresserar frågor om samhällsutveckling och innovation, är utgångspunkten alltid att stärka kulturens självständiga roll i samhället.

Mot bakgrund av de synpunkter som lyfts i initiativet har förvaltningen för avsikt att i sin rapportering till kulturnämnden:

- tydligare kommunicera hur projektet vilar på principen om kulturens egenvärde,
- vidareutveckla den översiktliga projektplanen i syfte att stärka insynen utan att detaljstyra genomförandet,
- fortsätta säkerställa att återrapporteringen till nämnden är transparent och regelbunden, samt
- återkomma till nämnden med ett separat ärende kring hanteringen av öppna utlysningar (Open Calls) till det fria kulturlivet inom Kulturlyftets utvecklingsområden där kulturnämnden föreslås fatta beslut om riktlinjer och delegation till förvaltningsdirektör att besluta om tilldelning.

Utifrån det arbete som genomförts hittills prioriteras medel under 2025 inom tre huvudområden. Denna prioritering återspeglar också den övergripande inriktning som ligger till grund för projektet, och bedömningen är att motsvarande fördelning kommer att gälla även under 2026:

- **Kulturdriven platsutveckling:** ca 2 800 000 kronor
- **Internationalisering:** ca 900 000 kronor
- **Stärkt kompetens och bättre samarbete:** ca 1 300 000 kronor

Utöver dessa satsningar belastar projektledningens löner projektbudgeten. Under 2025 motsvarar denna kostnad cirka en sjättedel av den totala projektbudgeten, och för 2026 beräknas motsvarande andel uppgå till cirka en åttondel. Overheadkostnader såsom arbetsplatskostnader, samt arbetstid från medarbetare inom förvaltningen som bidrar till projektet, täcks inom respektive avdelnings ordinarie budgetramar.

Resterande medel används till genomförande av insatser i linje med projektets syfte. Några ytterligare ekonomiska konsekvenser för kulturnämndens totala budget föreslås inte i detta ärende.

Ekonomiska konsekvenser

Kulturlyftets totala budget uppgår till 14 miljoner kronor för perioden 2025–2026. I kulturnämndens budget för 2025 är 6 miljoner kr avsatt för Kulturlyftet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 26 maj 2025
- Bilaga 1, Initiativärende från Moderaterna daterat 10 april 2025
- Bilaga 2, Kulturnämndens beslut om huvudinriktning för Kulturlyftet, 2025-03-20

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen

Sten Bernhardsson
Förvaltningsdirektör

2025-05-06

Initiativ avseende det fortsatta ansvaret för Kulturlyftet

Kulturnämnden beslutade vid sitt senaste sammanträde (2025-03-20) att godkänna huvudinriktningen för projektet Kulturlyftet 2025 – 2026.

Syftet med kulturlyftet sägs vara att förstärka kulturen som en drivkraft för hållbar samhällsutveckling, främja innovation inom kulturområdet, utveckla samverkan mellan olika sektorer och aktörer, samt stärka kulturens roll i social inkludering. Hur allt detta ska gå till beskrivs inte närmare; det talas om platsaktivering, kartläggning, undersökning och samverkan.

Kultur ses genomgående som ett redskap för utveckling. Den i grunden viktiga synen att kultur har ett egenvärde saknas helt i framställningen.

Den totala budgeten för projektet uppgår till 14 mkr (2025: 6 000 000 kr, 2026: 8 000 000 kr). Projektets kostnad är utomordentligt stort sett till vilka medel som kulturnämnden har för övrig verksamhet. En satsning som Kulturlyftet måste fortsättningsvis kunna påverkas av kulturnämnden.

Vi yrkar mot bakgrund av ovanstående:

Att Kulturnämnden mot bakgrund av vad som anförts ska besluta om inriktning och kostnader för olika delprojekt inom Kulturlyftet.

Moderaterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna

Kulturnämnden
ProtokollsutdragDatum:
2025-03-20

§ 25

Projekt Kulturlyft 2025-2026

KTN-2025-00068

Beslut

Kulturnämnden beslutar

1. **att** godkänna huvudinriktningen för projektet Kulturlyftet 2025–2026.

Sammanfattning

Kulturlyftet 2025–2026 är en strategisk satsning som tar avstamp i de värdefulla erfarenheter, insikter och partnerskap som utvecklades genom Uppsala kommuns arbete med ansökan till Europeisk kulturhuvudstad 2029. Trots att Uppsala inte erhöll titeln, är ambitionen att använda de avsatta medlen för att fortsätta det framgångsrika arbete som påbörjats.

Syftet med Kulturlyftet är att förstärka kulturens betydelse som en drivkraft för hållbar samhällsutveckling. Fokus ligger på att främja innovation inom kulturområdet, utveckla samverkan mellan olika sektorer och aktörer, samt stärka kulturens roll i social inkludering.

Kulturlyftet finns med som en satsning i Uppsala kommuns Mål och Budget 2025–2027, och förslaget gäller för åren 2025–2026. Genom denna satsning vill Uppsala fortsätta att bygga vidare på ett brett engagemang och utveckla kulturen som en integrerad del av kommunens långsiktiga arbete för hållbarhet och samhällsutveckling.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 28 februari 2025

Yrkande

Patrik Hedlund (S), med instämmande av Sussie Åhlander (L) och Linnea Rydén (V), yrkar bifall till arbetsutskottets förslag till beslut.

Mattias Johansson (C), med instämmande av Sofia Andersson (M), Bertil Norbelie (M),

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kulturnämnden
Protokollsutdrag

Datum:
2025-03-20

Sara Borgström (KD) och Victor Sjöstedt (SD), yrkar avslag till arbetsutskottets förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande konstaterar att det finns två förslag till beslut och ställer dessa mot varandra. Ordförande frågar om nämnden beslutar att bifalla arbetsutskottets förslag till beslut respektive avslå det och finner att nämnden bifaller förslaget att godkänna huvudinriktningen för projektet Kulturlyftet 2025–2026.

Reservation

Mattias Johansson (C), Victor Sjöstedt (SD), Sofia Andersson (M), Bertil Norbelie (M) och Sara Borgström (KD) reserverar sig mot beslutet.

Särskilt yttrande

Mattias Johansson (C), Sofia Andersson (M), Bertil Norbelie (M), Sara Borgström (KD) och Calle Lindkvist (C) anmäler följande särskilda yttrande:

Trots långa och många förberedelser, stod det den 6 december 2024 klart att Uppsala kommuns planer på att bli Europas Kulturhuvudstad 2029 gått om intet. I stället tilldelades Kiruna kommun arrangemanget.

Vi anser att detta besked ändrar förutsättningarna för de specifika anslag som fullmäktige beslutat om i Mål och budget för 2025 och 2026. Ursprungligen avsattes totalt 14 miljoner kronor, fördelat på 6 miljoner 2025 och 8 miljoner 2026, till posten "Kulturlyft inför kulturhuvudstadsåret 2029", med plan för att 2027 fylla på med ytterligare 10 miljoner kronor.

Trots den nya situationen, har styret gått vidare med de satsningar och projekt som planerats med sikte på Kulturhuvudstadsåret. Den projektplan som nu lagts fram för beslut om inriktning, har dock väldigt lite av konkretion i sig. Inget tyder på att insatserna tillskapar kulturaktiviteter eller utvecklar Kulturnämndens kärnverksamheter. I stället avsätts medlen till vaga platsaktiveringar eller olika kartläggningar/analyser som snarare skulle vara en uppgift för studieförbund eller akademien. Med stor precision tillser styret dessutom att inte en enda krona av de 14 miljonerna kommer verksamheter och initiativ i kransorterna och på Uppsalas landsbygd till del. Det som planeras, ska ske i Uppsala centrum eller Gottsunda.

Givet att Uppsala de facto inte blir Europas Kulturhuvudstad 2029, vore det långt rimligare om styret prioriterade medlen på annat sätt. De extra anslagen om 14 miljoner, borde självfallet användas för att kompensera de nedskärningar inom kulturen som skett de senaste åren. Vänge bibliotek finns inte mer, biblioteksbussarna på landsbygden har

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kulturnämnden
Protokollsutdrag

Datum:
2025-03-20

minskat i turtäthet, Uppsala Stadsteater har ekonomiska problem, Stenhagens Kulturcentrum stängs helt under 2025 och vakanser inom Kulturskolan och fritidsklubbarna tillsätts ej – för att ta några exempel.

Vi yrkar därför avslag till beslutet om inriktning för Kulturlyftet. I stället bör förvaltningen snarast ges i uppdrag att omfördela de extra anslagen för 2025 och 2026 till de befintliga kärnverksamheterna.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande